

Regelbunden tillsyn i Hertsöskolan

Grundskola årskurserna 4–9

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Luleå kommun och besökt Hertsöskolan den 12 och 13 november 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns i separata material och på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

På de punkter där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har huvudmannen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen senast den 28 september 2009.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Hertsöskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Hertsöskolan intervjuades rektorerna, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av Hertsöskolan

Tabell 1: Antal elever på Hertsöskolan

Hertsöskolan	Antal elever
Grundskola	475

Källa: Uppgifter från Hertsöskolan i samband med inspektion år 2008

Hertsöskolan tillhör Hertsöns skolområde och verksamheten omfattar grundskolans årskurser 4–9. För verksamheterna ansvarar två rektorer, en för eleverna i årskurserna 4–7 och en för eleverna i årskurserna 8–9.

Eleverna är indelade i åldershomogena klasser. Personalen ingår i sju arbetslag. Tre arbetslag omfattar årskurserna 4, 5 och 6 och fyra arbetslag omfattar årskurserna 7–9.

Årskurserna 4–6 har klassläraresystem medan årskurserna 7–9 ämnesläraresystem. I varje arbetslag finns specialpedagog/speciallärare.

Hertsöskolan ligger på Hertsön, ett bostadsområde med cirka 10 000 invånare. Skolan ligger ungefär 10 km från Luleå centrum. Enligt uppgift har närmare 25 procent av eleverna vid Hertsöskolan utländsk bakgrund med sammanlagt 19 nationaliteter. Skolan har ett nära samarbete med Kulturskolan i Luleå och skolans profil är hälsa.

Skolan har tillgång till badhus, sporthall, bibliotek och närhet till skidspår, fiske och skolskog. Upptagningsområdet består främst av flerfamiljshus.

Elevutvecklingen i kommunen pekar på en fortsatt minskning och inför detta läsår har skolan fyra sjuor i stället för fem, för första gången på många år.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

1 Kunskaper

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Tabell 1: Resultat för elever i årskurs 9 uppdelat på kön vid Hertsöskolan

	Hertsöskolan					Samtliga skolor i kommunen ¹	Kommun-grupp ²	Riket ³
	2004	2005	2006	2007	2008	2008	2008	2008
Genomsnittligt meritvärde	201,7	203,0	194,3	189,3	206,5	210,0	209,0	209,3
- Flickor	219,9	206,4	198,1	213,0	223,6	224,7	220,2	220,6
- Pojkar	181,2	197,8	190,3	157,4	191,3	195,7	198,2	198,5
Andel (%) som ej nått målen i samtliga ämnen	26	36	33	39	27	20	23	23
- Flickor	18	36	34	30	33	18	20	20
- Pojkar	35	37	33	51	21	22	25	26
Andel (%) behöriga till nationellt program	90	79	87	73	84	90	89	89
- Flickor	93	75	82	78	80	90	90	90
- Pojkar	86	84	91	65	89	89	88	88

Källa: Skolverkets skolblad

Kommentar och bedömning:

Hertsöskolan genomför de nationella ämnesproven i årskurs 5 och 9. Enligt Hertsöskolans uppgifter har 87 procent av eleverna i årskurs 5 nått kravnivån för godkänt resultat i svenska, engelska och matematik i de nationella ämnesproven år 2008. Dokumenterade resultat för måluppfyllelsen i övriga ämnen i årskurs 5 för skolan framkommer inte vid tillsynen.

Hertsöskolan har förbättrat sina kunskapsresultat för år 2008 jämfört med åren 2004-2007. De förbättrade resultaten ligger dock under rikets nivå. Betygsresultaten i årskurs 9 visar att andelen behöriga till nationellt program och det genomsnittliga meritvärdet samt andelen elever som nått målen i alla ämnen har legat lägre än nivån för riket under flera år. Statistiken visar på betydande skillnader mellan flickor och pojkar i olika avseenden. Analys på skolnivå av pojkarnas lägre resultat och elever med utländsk bakgrund framkommer inte vid tillsynsbesöket.

¹ Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i kommunen

² Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i kommungruppen

³ Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i riket

I de nationella ämnesproven år 2007 i årskurs 9 har 96 procent nått kravnivån för godkänt resultat i ämnet svenska, 87 procent i engelska och 64 procent i matematik. Betygsresultaten i matematik ligger högre (77 procent) än resultaten på provbetyget (64 procent) medan betygsresultaten i engelska (81 procent) och svenska (94 procent) ligger något lägre än provbetyget (87 procent respektive 96 procent). Skolan har utifrån resultaten i ämnet matematik vidtagit olika åtgärder vilka är redovisade i skolans kvalitetsredovisning. Analyser av övriga resultat i syfte att höja måluppfyllelsen framkommer inte vid inspektionstillfället.

Skolinspektionen bedömer att Hertsöskolan behöver utveckla arbetet med utvärdering av kunskapsresultaten i samtliga ämnen.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt läroplanen ska läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn.

Enligt intervjuer och dokumentstudier vid Hertsöskolan framkommer att lärarna för de yngre eleverna företrädesvis dokumenterar och följer upp ämnena svenska, matematik och engelska i förhållande till styrdokumentens krav. I övriga ämnen följer lärarna de yngre elevernas kunskapsutveckling men det framkommer i intervjuer att lärarna inte har tydliga rutiner för att dokumentera och utvärdera densamma. Det framkommer vidare att det på skolnivå inte finns något system i dokumentation och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling i övriga ämnen. Hertsöskolan har dock påbörjat ett arbete med att tydliggöra målformuleringar. För de äldre eleverna följer lärarna elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen.

Skolinspektionen bedömer att lärarna måste förbättra en systematisk utvärdering av de yngre elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.2.3 Lärarna upprättar en framåtsyftande individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan (IUP) skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplan och kursplaner. I de utvecklingsplaner som utarbetas under höstterminen 2008 och framåt ska läraren även ge skriftliga omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i. Det tidigare förbudet, att den skriftliga informationen om elevens skolgång inte får ha karaktären av betyg, är borttaget. Rektor beslutar om utformningen av de skriftliga omdömena om elevens kunskapsutveckling samt om de också ska gälla elevens utveckling i övrigt, dvs. framför allt elevens sociala utveckling. Vid Hertsöskolan upprättas individuella utvecklingsplaner (IUP) för alla elever i samband med utvecklingssamtalen. De individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del av vid Hertsöskolan är inte tydligt kopplade till läroplan och kursplaner och skolans insatser är inte tydliga utan ansvaret ligger mer på eleven. Enligt intervjuer pågår ett arbete med att förbättra skolans individuella utvecklingsplaner. Skolinspektionen bedömer att skolan måste utarbeta individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen i varje ämne som eleven får undervisning i. För stöd i utformningen av individuella utvecklingsplaner se Skolverkets allmänna råd för individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen.

1.3 Bedömning och betygssättning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.3.2 Vid bedömning och betygssättning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt läroplanen ska läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling. Som tidigare nämnts, se bedömningspunkt 1.2.1, behövs åtgärder för att säkerställa att lärarna gör bedömningar av de yngre elevernas kunskaper i samtliga ämnen som utgår från de nationella målen i kursplanerna i årskurs 5.

1.3.3 Betyg sätts och utfärdas, skriftliga bedömningar ges och betygskatalog förs enligt grundskoleförordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt skollagen ska eleverna ha inflytande över hur deras utbildning utformas. Omfattningen och utformningen av elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Enligt läroplanen ska skolan sträva efter att eleverna utvecklar ett allt större inflytande över sin utbildning. För att elever ska kunna ha ett verkligt inflytande i undervisningen krävs att målen blir tydliga och kända för eleverna. Enligt intervjuer vid Hertsöskolan anger läraren inriktningen på innehållet av undervisningen för de yngre eleverna. Eleverna får dock ibland välja hur de vill arbeta. Veckoplanering görs av läraren och de styr i stor utsträckning de yngre elevernas arbete. Det framkommer också att detta varierar beroende på lärare och ämne. Intervjuer visar vidare att de yngre eleverna har liten kännedom om målen och vad de förväntas kunna. De äldre eleverna ges möjlighet att påverka sitt lärande under exempelvis "Favo-tiden" och de får överlag regelbunden information om mål och kriterier i de olika ämnena.

Skolinspektionen bedömer att för främst de yngre eleverna bör målen i högre grad bli kända i alla ämnen och tydliggjorda.

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt läroplanen ska skolan sträva efter att varje elev har kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

De yngre eleverna vid Hertsöskolan ges möjlighet att arbeta i demokratiska former. Klassråd och elevråd genomförs regelbundet. I intervjuer framkommer exempel på förslag som förverkligats. De äldre eleverna har elevråd och klassråd som genomförs i olika omfattning och med varierat stöd av vuxna. I intervjuer framkommer också att elevernas engagemang är lågt under klassråden.

Skolinspektionen bedömer att de äldre elevernas förmåga att arbeta i demokratiska former bör förbättras.

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att stödja elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt läroplanen ska skolan samverka för att stödja elevernas utveckling och långsiktiga lärande. För att nå en kontinuitet i elevernas kunskapsutveckling krävs samverkan mellan lärare såväl inom som mellan skolor och skolformer.

Vid Hertsöskolan finns rutiner för överlämnande av elever från årskurs 6 till 7 och från årskurs 9 till gymnasieskolan. Ett mål i skolans lokala arbetsplan är att nå framgång i ett 4-9 perspektiv. En viss överföring av information vid överlämnande sker framför allt inom ämnena svenska, matematik och engelska för de elever som haft eller anses behöva särskilt stöd. I intervjuer framkommer även att personalen inom skolan i liten omfattning samarbetar kring områden som elevernas kunskapsresultat, arbetet med särskilt stöd, kunskapssyn, mål och bedömning samt arbetssätt. Eleverna har främst samarbetat vid exempelvis fri-luftsdagar och olika turneringar.

Skolinspektionen bedömer att Hertsöskolan bör utveckla sin samverkan vid övergångar samt personalens samsyn inom hela skolan för att stödja elevernas långsiktiga lärande.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt läroplanen ska undervisningen anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Enligt läroplanen ska också nyfikenhet och lust att lära utgöra en grund för undervisningen. Det är därför viktigt att undervisningen anpassas utifrån de enskilda elevernas behov och särskilda förutsättningar samt innehåller utmaningar för alla elever. I intervjuer vid Hertsöskolan framkommer några exempel på anpassningar inom klassens ram och utifrån grupperingar av elever i ämnet matematik. Individuella anpassningar görs också genom att exempelvis anpassa material för att utmana eller underlätta elevers lärande. Det framgår också att anpassningar av undervisningen varierar beroende på lärare och ämnen. I ämnet matematik genomför skolan i årskurs 8 och 9 grupperingar, enligt skolan, utifrån elevers olika behov. Eleverna arbetar exempelvis med olika läromedel. Det ena läromedlet har ett begränsat antal områden och färre uppgifter med lägre svårighetsgrad. Det andra omfattar fler områden i matematikämnet och med en högre svårighetsgrad på uppgifterna. Samstämmiga uppgifter visar att eleverna är nöjda över att de får arbeta utifrån sina förutsättningar och med olika svårighetsgrad samt att eleverna anser att de får mer hjälp och stöd i ämnet. Det framkommer dock motstridiga uppgifter huruvida alla elever ges möjlighet att nå alla tre betygsstegen utifrån innehåll och svårighetsgrad. Mot bakgrund av ovanstående bedömer Skolinspektionen att skolan måste säkerställa att alla elever kan nå alla tre betygsstegen i ämnet matematik.

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt grundskoleförordningen ska en elev ges stödundervisning, om det kan befaras att eleven inte kommer att nå de mål som minst ska ha uppnåtts vid slutet av det tredje, femte och det nionde skolåret eller om eleven av andra skäl behöver särskilt stöd. Vidare ska enligt grundskoleförordningen rektorn om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att eleven kan ha behov av särskilda stödåtgärder se till

att behovet utreds. Enligt skollag och grundskoleförordning har eleven rätt till särskilt stöd. Detta stöd är inte begränsat till vissa ämnen utan gäller alla ämnen.

Hertsöskolan har tydliga rutiner i framför allt ämnena svenska, matematik och engelska samt social problematik för att uppmärksamma elever i behov av särskilt stöd. Elever som bedöms vara i behov av särskilt stöd erbjuds främst enskild undervisning eller undervisning i grupp av speciallärare. En viss individuell anpassning av exempelvis kurs eller material görs i olika omfattning i de olika ämnena. I intervjuer med rektorer och personal framkommer att skolan numera arbetar för att elever i behov av särskilt stöd i möjligaste mån ska erbjudas all undervisning i sin ordinarie klass. Inspektörerna konstaterar utifrån intervjuer och åtgärdsprogrammen att åtgärder som innebär förändringar i miljön runt eleven börjat utgöra en inriktning i skolans arbete kring elever i behov av särskilt stöd. Inriktningen är att det särskilda stödet ska utformas i dialog med eleven och utgå från en kartläggning av elevens hela skolsituation, vilket skolans nyanställda specialpedagog påbörjat. Vid Skolinspektionen framkommer också att det råder skilda uppfattningar bland speciallärarna hur det särskilda stödet bäst kan erbjudas.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer Skolinspektionen att rektorerna och lärarna behöver följa upp på vilket sätt stödresurser används och vilka effekter de får för att de på bästa sätt ska komma alla elever tillgodo. Exempelvis behöver skolan följa upp i vilken mån förändringar kan genomföras i klassrumsundervisningen innan eleven placeras utanför klassen och att bedömningen görs utifrån elevens behov. I det sammanhanget vill inspektörerna särskilt poängtera vikten av att en kartläggning och analys av elevens hela skolsituation görs för att eleven i möjligaste mån ges rätt stödåtgärder. Uppföljning och utvärdering av de insatser som görs är särskilt angeläget då kunskapsresultaten under flera år legat under nivån för riket. Skolan har som nämnts en hög andel elever med utländsk bakgrund där det också är särskilt viktigt att följa upp och utvärdera att de insatser som genomförs, leder till bästa utveckling för eleverna.

En elev ska enligt grundskoleförordningen få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. På Hertsöskolan har 117 elever utländsk bakgrund med sammanlagt 19 nationaliteter. Ett fåtal av dessa elever får studiehandledning. I intervjuer framkommer också att det finns behov av att få studiehandledning.

Skolinspektionen bedömer att skolan i högre grad måste ta ansvar för att elever med annat modersmål än svenska får tillgång till detta.

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt grundskoleförordningen ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas om utredning visar att eleven behöver särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta vid utarbetandet av programmet. Vid intervjuer i Hertsöskolan framkommer att åtgärdsprogram inte alltid utarbetas till elever i behov av särskilt stöd. I de åtgärdsprogram som inspektörerna tagit del av är målen inte alltid relaterade till läroplan och kursplaner. Målen är ibland svåra att utvärdera framför allt åtgärdsprogrammen för de äldre eleverna. Undervisande ämneslärare uttrycker också att de behöver bättre kunskap om hur mål formuleras. Det är viktigt att skolan arbetar vidare för en gemensam kunskap om hur mål och åtgärder kan formuleras så att åtgärdsprogrammen blir ett redskap för elev och personal i deras arbete för att eleverna ska uppnå målen. Skolinspektionen bedömer att skolan måste utarbeta åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd. För stöd i utformningen av åtgärdsprogram se Skolverkets allmänna råd för arbetet med åtgärdsprogram (SKOLFS 2008:25).

2 Normer och värden

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.3 Skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Vid tidpunkten för inspektionsbesöket var huvudmannen, enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling, skyldig att se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje verksamhet. I planen ska planerade åtgärder redovisas. Planen ska årligen följas upp och ses över under medverkan av eleverna. Hertsöskolans likabehandlingsplan beskriver det förebyggande arbetet, arbetet med att upptäcka och åtgärda kränkande behandling. Den plan som inspektörerna tagit del av saknar till stor del uppgifter om vilka insatser som skolan planerar att genomföra under det kommande året. Detta arbete ska utgå från en aktuell kartläggning av verksamhetens behov. Även ansvarsfördelningen i planen bör tydliggöras. Skolinspektionen bedömer att skolans likabehandlingsplan inte motsvarar kraven i lagen om förbud mot diskriminering och kränkande behandling. Skolinspektionen vill i sammanhanget framhålla att från och med den 1 januari 2009 regleras kraven på årliga planer mot kränkande behandling och diskriminering i 14a kapitlet i skollagen samt i diskrimineringslagen. Detta innebär att skolan måste beakta bestämmelserna i två regelverk för att garantera samma materiella skydd mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. De åtgärder som skolan vidtar måste således utgå från denna reglering. Det finns inget som hindrar att skolan för samman de planer som ska upprättas till ett dokument.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Den regelbundna tillsynen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt skollagen är eleven garanterad ett visst antal undervisningstimmar. Enligt skollagen, bilaga 3 ska ett visst antal undervisningstimmar erbjudas i skolans ämnen eller ämnesgrupper.

I Hertsöskolans timplan framgår inte ämnet teknik. Intervjuer bekräftar att ämnet teknik genomförs inom ramen för de naturorienterande ämnena. Ämnet teknik har en separat kursplan och ingår inte i ämnena biologi, fysik och kemi. Skolinspektion bedömer därför att Hertsöskolan måste säkerställa att undervisningen i ämnet teknik utgår från kursplanen samt tydliggöra i vilken mån eleverna når målen i årskurs 5 och årskurs 9.

Hertsöskolan genomför för de äldre eleverna arbetspass som kallas "Favo-tid" under en dag per vecka. Varje ämne har utifrån skolans timplan lämnat tid till arbetspassen, där eleverna kan välja vad de behöver arbeta med. Alla ämnen finns representerade under "Favo-tiden" och syftet enligt skolan är att elever ska använda "Favo-tiden" till att utveckla de kunskaper som eleven för tillfället är mest i behov av. Enligt intervjuer handlar arbetet också om att färdigställa uppgifter eller göra egna val utifrån individuella behov. Eleverna är enligt intervjuer nöjda med upplägget av arbetspassen medan lärarna har skilda uppfattningar. En del lärare anser att arbetssättet medför att eleverna når lägre måluppfyllelse i respektive ämne. I intervjuer uttrycks också att arbetssättet inte passar alla elever samt att lärares förväntningar på eleverna kanske borde höjas under arbetspassen. Lärare uttrycker också att arbetssättet mer betonar mål att sträva mål och att de utgör utgångspunkt i undervisningen. Inspektörerna vill understryka att sådant arbetssätt kräver en kontinuerlig uppföljning av elevernas kunskapsutveckling och tydlig utvärdering i relation till kursplanernas mål. Detta är särskilt viktigt då skolans meritvärde legat under nivån för riket under flera år. Skolinspektionen bedömer därför att Hertsöskolan bör följa upp och utvärdera elevernas kunskapsutveckling relaterat till arbetsformen.

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt grundskoleförordningen ska som språkval för en elev i stället för språk bland annat erbjudas svenska eller engelska för elever som i övrigt får undervisning i svenska eller engelska, om eleven och elevens vårdnadshavare önskar det. Som alternativ vid Hertsöskolan finns förutom ämnena franska, spanska och tyska, möjlighet att välja svenska och engelska. Tillsynen visar att elever inte kan välja endast ett av språken engelska eller svenska vid skolan. Eleverna erbjuds förutom att arbeta med svenska och engelska också möjlighet att läsa läxor och arbeta i andra ämnen som exempelvis matematik. Detta är dock inte avsikten med språkvalet.

Skolinspektionen bedömer således att språkvalet inte erbjuds och genomförs i enlighet med grundskoleförordningen vilket måste åtgärdas.

Enligt grundskoleförordningen ska eleven få sin undervisning i sitt modersmål

om en eller båda av elevens vårdnadshavare har ett annat språk än svenska som modersmål och språket utgör dagligt umgängesspråk för eleven. En kommun är skyldig att anordna sådan undervisning om minst fem elever önskar undervisning i språket. Enligt läroplanen ska skolan klargöra för elever och föräldrar vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har.

I Luleå meddelar varje skola kommunen vilka behov man har av modersmålsundervisning och därefter tilldelas lärartimmar. Hertsöskolan har 19 olika nationaliteter representerade på skolan och 117 elever med annat modersmål än svenska. Undervisning ges i finska, spanska och ryska men inte för övriga elever med ett annat modersmål. Intervjuade uttrycker att det är svårt att rekrytera utbildade pedagoger i olika språk. För bedömning av tillgången till modersmålsundervisning, se kommunbeslutet.

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.4 Skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.5 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2.2 Rektor har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt skollagen ska rektorn hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan och särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Enligt läroplanen har rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen.

Rektorerne håller sig förtrogna med det dagliga arbetet i verksamheten. De är drivande i skolans profilarbete kring kultur samt i arbetet med att elever i möjligaste mån ges undervisning inom klassens ram. Skolan har olika slag av underlag för sin resultatuppföljning men intervjuer och dokumentation visar att det finns brister avseende uppföljnings- och utvärderingsarbete av elevernas kunskapsresultat i alla ämnen. Rektorerne uppföljning och utvärdering av resultaten genomförs inte systematiskt, vilket framgår av intervjuer och dokumentation.

Skolinspektionen bedömer att rektorerne måste ta ett tydligare ansvar för att skolans arbete med uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten utvecklas samt att rektorerne tydligare bör skapa systematik i att följa upp och utvärdera insatserna inom ramen för skolans kvalitetsarbete

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg följs.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4 Kvalitetsarbete**Bedömningspunkter****3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt läroplanen måste skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Huvudmannen har ett givet ansvar att så sker. Som ett led i rektors resultatansvar och uppdrag att särskilt verka för att utbildningen utvecklas, ansvarar rektor för att skolans resultat följs upp och utvärderas systematiskt i förhållande till de nationella målen. För att en skola ska utvecklas måste den fortlöpande pröva sina undervisningsmål och arbetsformer, utvärdera sina resultat och pröva nya metoder samt omsätta dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen. Hertsöskolan har ett årshjul för sitt kvalitetsarbete och en arbetsplan för sina prioriterade mål/handlingsplaner. Skolan genomför olika utvärderingar exempelvis om arbetet i arbetslagen, elevenkäter, hälsoundersökningar. Det finns resultatuppföljningar av olika slag för kvalitetsarbetet men de är exempelvis inte systematiserade. Lärarna för de yngre eleverna har tydliga rutiner för att dokumentera och följa upp elevernas kunskapsutveckling företrädesvis i ämnena svenska, matematik och engelska, men på skolnivå sker för övriga ämnen ingen systematisk dokumentation och utvärdering av elevernas kunskapsresultat. Speciallärarna följer elever i behov av särskilt stöd på individnivå men på skolnivå saknas en systematisk utvärdering. Detsamma gäller för skolans värdegrundarbete. Skolan bör systematisera sina uppföljningar och utvärderingar så att väl fungerande insatser synliggörs men också så att förbättringsinsatser tydliggörs.

Skolinspektionen bedömer att Hertsöskolan behöver se över sina rutiner för kvalitetsarbete så att uppföljning och utvärdering kan ligga till grund för beslut om åtgärder för ökad måluppfyllelse.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning ska varje skola årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning. Den ska innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen. Arbetet med kvalitetsredovisningen ska främja kvalitetsarbetet och den skriftliga kvalitetsredovisningen ska vara ett verktyg för att regelbundet stämma av hur långt verksamheten kommit i det löpande kvalitetsarbetet.

Hertsöskolan har en kvalitetsredovisning vars struktur anger förutsättningar, arbetet i verksamheten, analys och bedömning samt beslut om åtgärder. För barn- och utbildningsnämndens prioriterade mål och skolans egna mål har bedömningar redovisats. Likabehandlingsplanen nämns i redovisningen. Vissa redovisningar av skolans kunskapsresultat återges och utifrån exempelvis försämrade resultat i matematik har skolan vidtagit åtgärder av olika slag. Analysen av de kunskapsresultat som redovisas är dock knapphändig. Kvalitetsredovisningen innehåller exempelvis ingenting om situationen för elever i behov av särskilt stöd eller elever med annat modersmål. Det görs bedömningar men det är ottydligt vad vissa bedömningar relateras till och analyser av resultaten är inte alltid utvecklade.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer Skolinspektionen att Hertsöskolans kvalitetsredovisning inte fullt ut motsvarar förordningens krav. För stöd i utformningen av kvalitetsredovisning se Skolverkets allmänna råd om kvalitetsredovisning (SKOLFS 2006:18).

2009-05-14 Umeå

Solweig Bäckman

Ewa Lindberg